

Mál nr. 373/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nöfn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

A-liður 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga. Stórfellt gáleysi. Miskabætur. Frávísunarkrafa.

Gögn.

1. Málskot móttengið 1. október 2024 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 24. október 2024 ásamt fylgiskjöllum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 15. febrúar 2025 ásamt fylgiskjöllum.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 24. febrúar 2025.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi skýrslu Aðstoðar og öryggis dags. 17. janúar 2024 varð þann dag árekstur milli A sem X ók og B sem M ók umrætt sinn. Framburður M er á þann veg að hann hafi verið að keyra frá Höfðabakka til vinstri inn á Stekkjarbakka. Hann hafi verið kyrrstæður á rauðu ljósi en þegar beygjuljósið varð grænt hafi hann ekið af stað. A hafi svo komið inn á gatnamótin á fullri ferð inn á hægri framhornið á B. Eftir X er haft að hann hafi verið að keyra á Höfðabakka í suðurátt og verið að fara yfir gatnamótin við Stekkjarbakka. Þegar hann var neðar í brekkunni á leið að ljósunum hafi hann séð að það var grænt ljós en hann sé ekki viss hver ljósastaðan var þegar hann ók inn á gatnamótin. Hann hafi þá ekki ekið mjög hratt. Virðist ekki deilt um ábyrgð ökumanns A á árekstrinum eða um bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu A hjá V sem slíka

Fyrir nefndinni gerir M kröfu um miskabætur á grundvelli a-liðar 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 vegna atviksins, en hann hafi orðið fyrir líkamlegu tjóni. M hafi sent V bréf dags. 6. apríl 2024 þar sem krafist var viðurkenningar á því að X hafi með stórkostlegu gáleysi valdið líkamstjóni M. Sú krafa hafi verið ítrekuð með bréfi dags. 6. ágúst 2024 en hvorugu þessara erinda hafi verið svarað af hálfu V. Byggir M á því að X hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi er hann ók bifreið sinni fyrirvaralaust yfir fjölfarin gatnamót gegnt rauðu ljósi. Hafi þá verið óumflýjanlegt að mikið tjón yrði á bifreiðum sem rækjust saman með þessum hætti og að það leiddi til alvarlegs líkamstjóns. Hafi X því sýnt af sér megent skeytingarleysi með háskalegu aksturslagi sínu. Lögregla hafi þá neitað að koma á vettvang slyssins og í stað þess sent starfsmann Aðstoðar og öryggis á vettvang. Hafi slysið því ekki verið rannsakað, og t.a.m. ekki kannað hvor ökumenn væru allsgáðir og með gild ökuréttindi. Verði að skoða sönnunarstöðu aðila í því samhengi að það sé V til hagsbóta að engin lögreglurannsókn hafi farið fram og hún hafi þess í stað verið falin fyrirtæki sem sé „haldið úti“ af V og öðrum vátryggingafélögum. Er enn fremur óskað gagna um samninga V við Aðstoð og öryggi, þ.á.m. um greiðslur V til þess fyrirtækis.

Í bréfi V er sett fram krafa um frávísun málsins frá nefndinni þar sem V hafi ekki tekið afstöðu til kröfu M um miskabætur á grundvelli 26. gr. skaðabótalaga auk þess sem nauðsynleg gögn hafi ekki borist svo hægt sé að taka afstöðu til hennar. Séu því skilyrði 2. mgr. 4. gr. samþykktar nefndarinnar fyrir meðferð málsins ekki uppfyllt. Hvað nauðsynleg gögn varði þá liggi örorkumat ekki fyrir og hafi M því ekki sýnt fram á umfang tjóns síns. Það sé, sbr. ummæli í athugasemdum í greinargerð með lögum nr. 37/1999 um breytingu um skaðabótalögum, nauðsynleg forsenda þess að meta hvort umfang tjóns leiði til þess að bótaréttur sé yfirleitt til staðar. Vísar M til dóms Héraðsdóms Reykjavíkur í máli E-2408/2021 framangreindu til stuðnings. Verði ekki fallist á frávísunarkröfu V sé því þá hafnað að X hafi valdið slysinu af stórkostlegu gáleysi en sönnunarbyrði þess hvíli á M. Það eitt að aka yfir gatnamót gegnt rauðu ljósi feli ekki sjálfkrafa í sér stórkostlegt gáleysi. Atvikalýsing bendi til þess að X hafi vissulega verið svolítið utan við sig en ekki verði lagt til grundvallar að hann hafi ætlað sér að aka yfir gatnamótin gegnt rauðu umferðarljósi. Augnabliks aðgæsluleysi verði ekki jafnað til stórkostlegs gáleysis. Væri það enda raunin væri flestum árekstrum valdið af stórkostlegu gáleysi við þær aðstæður sem uppi hafi verið. Liggi þá ekkert fyrir um það að X hafi verið undir áhrifum áfengis eða ekið of hratt í aðdraganda áreksturs. Er því þá hafnað að það hafi einhver áhrif á sönnunarstöðu að lögregla hafi ekki séð tilefni til að rannsaka atvikið heldur sent Aðstoð og öryggi á vettvang, enda hafi V ekki haft neina aðkomu að rannsókninni. Komist nefndin allt að einu að þeirri

niðurstöðu að um stórkostlegt gáleysi hafi verið að ræða telji V greiðsluskyldu samt sem áður ekki til staðar. Ákvæði a-liðar 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga sé heimildarákvæði, og þar sem um undantekningarreglu sé að ræða verði að beita þröngri túlkun við beitingu hennar.

Í síðara bréfi M til nefndarinnar eru athugasemdir við aðkomu Aðstoðar og öryggis að málinu ítrekaðar. Er þá áréttað að krafa hans snúi aðeins að því að bótaskylda sem slík sé viðurkennd en ekki að því hver bótafjárhæð skuli vera. Vísar M þá til athugasemda í greinargerð með lögum nr. 37/1999 um breytingu um skaðabótalögum máli sínu til stuðnings. Þar komi m.a. fram að tilgangur breytinga á 26. gr. hafi verið að rýmka heimild til ákvörðunar miskabóta jafnvel þó skilyrði um afleiðingar líkamstjóns sem leiði til greiðslu þjáningabóta og miskabóta samkvæmt 4. gr. skaðabótalaga séu ekki uppfyllt. M byggir á því að sýnt sé fram á að hann hafi orðið fyrir verulegu líkamstjóni vegna slyss sem valdið var af stórkostlegu gáleysi, þó ekki sé enn ljóst hvert umfang tjóns hans sé.

Í viðbótarathugasemdum V er áréttuð sú afstaða að skýrslur Aðstoða og öryggis hafi fullt sönnunargildi um atvik máls enda sé ekki annað að finna í þeim en frásagnir aðila um atvik þess. Er þá ítrekuð fyrri afstaða V varðandi það að upplýsingar um umfang tjóns þurfi að liggja fyrir enda hafi það grundvallarþýðingu við mat á bótarétti. Er vísað til dóms Landréttar í máli 410/2021 framangreindu til stuðnings.

Álit:

Eins og að framan er rakið byggir V á því að ekki sé unnt að taka afstöðu til bótakröfu fyrr en matsgerð liggur fyrir. Beri því, á grundvelli 2. mgr. 4. gr. samþykktar nefndarinnar, að vísa máli þessu frá þar sem nauðsynleg gögn liggja ekki fyrir. Í athugasemdum með frumvarpi til laga um breyting á skaðabótalögum nr. 37/1999 segir að miskabætur á grundvelli ákvæðisins geti komið til viðbótar bótum fyrir tímabundið ófjárhagslegt tjón og/eða bótum fyrir varanlegan miska. Um fjárhæðir bóta segir svo: *Lögð er áhersla á að fjárhæðir bóta samkvæmt greininni eiga að ákvarðast samkvæmt því sem sanngjarnt þykir hverju sinni. Hafa skal m.a. í huga umfang tjóns, sök tjónvalds og fjárhagsstöðu hans.* Verður samkvæmt þessu að telja ljóst að gögn um umfang tjóns þurfi að liggja fyrir svo unnt sé að ákvarða bótafjárhæð. Krafa M er hins vegar ekki sett fram sem krafa um tiltekna bótafjárhæð heldur krafa um viðurkenningu á rétti til bóta á grundvelli a-liðar 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga. Í lagagreininni sem slíkri kemur aðeins fram að svo greiðsla miskabóta á grundvelli hennar komi til álita þurfi líkamstjóni að hafa verið valdið af ásetningi eða stórfelldu gáleysi. Getur nefndin ekki fallist á að matsgerð þurfi að liggja fyrir svo unnt sé að taka afstöðu til þeirrar kröfu M sem slíkrar. Verður þeirri afstöðu þá ekki fundin stoð í lögskýringargögnum svo sem V byggir á, jafnvel þó þar sé að finna leiðbeiningar er varða mat á bótafjárhæð. Kemur frávísun af þeim sökum því ekki til álita.

Svo miskabótakrafa M, skv. a-lið 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga, komi til álita þarf hann að sýna fram á að X hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi sem leitt hafi til líkamstjóns M. Af gögnum málsins má telja ljóst að X hafi ekið í veg fyrir bifreið M gegnt rauðu ljósi. Það eitt og sér leiðir ekki sjálfkrafa til þeirrar niðurstöðu að aksturslag hans hafi falið í sér stórkostlegt gáleysi. Þá verður ekki ráðið af gögnum málsins að aðrir þættir en sá að X hafi ekki tekið eftir stöðu umferðarljósa í aðdraganda áreksturs, hafi verið meðverkandi orsakir árekstursins. Þannig er t.a.m. ekki sýnt fram á að X hafi ekið á óeðlilegum hraða eða hann hafi verið undir áhrifum áfengis eða vímuefna við aksturinn. Verður því ekki fallist á að X hafi gerst sekur um stórkostlegt gáleysi við aksturinn. Á M því ekki rétt á miskabótum á grundvelli 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum samkvæmt 1. mgr. 26. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993, úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 11. mars 2025.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir